

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

oponent

P O S U D E K

diplomové práce Vojtěcha Kafky

„Způsoby nabývání vlastnického práva podle NOZ v komparaci s ABGB“

S tématem nabývání vlastnického práva jsem se za dlouhá léta při posuzování diplomových prací snad dosud neseťkal. Setkávám-li se s ním tedy nyní, jsem tomu upřímně rád. Jde o materii, která v rámci občanského práva patří k nejzajímavějším a která má jak svou teoretickou stránku, tak svůj značný praktický význam. Na jedné straně tedy všestranně atraktivní téma. Na druhé straně však toto téma klade vysoké nároky na zpracování, v důsledku čehož je současně tématem, které hrozí nezanedbatelným rizikem neúspěchu autora, jenž se ho ujal. To platí obecně a platí to i specificky s ohledem na to, že právní úprava, která se na dané téma zaměřuje, doznala vydáním nového občanského zákoníku rozsáhlých změn, a to změn, které se pro svá četná značně problematická legislativní řešení nelehko vykládají i zkušeným právníkům. Ambivalentní pocit, s nímž jsem k předložené diplomové práci přistupoval, tedy měl své přirozené kořeny, a to tím spíše, že tato práce je prací toliko diplomovou, tj. tím, co obecně většinou bývá odbornou literární prvotinou autora či autorky.

Mám velkou radost, že mohu více méně hned v úvodu svého posudku konstatovat, že při čtení již prvních řádek posuzované práce se veškeré mé pochybnosti a obavy rozplynuly; přitom takto nabytý dojem se nijak nezměnil ani po přečtení řádek posledních. Práci, kterou mám za úkol posoudit, tak lze stručně v prvním kroku charakterizovat jako diplomovou práci zcela mimořádnou.

Jako u většiny diplomových prací chválím předně systematické rozvržení zpracovávané látky. Začíná se správně u obecných otázek nabývání vlastnického práva (na expozici charakteristiky NOZ a ABGB autor vysvětluje pojem a význam nabývání vlastnického práva, popisuje dělení způsobů nabývání vlastnického práva a nastiňuje systematiku komparace úprav dané problematiky v NOZ a ABGB). Na to pak navazuje

vlastní předmět práce, jímž jsou jednotlivé způsoby nabývání vlastnického práva. Ty autor sleduje (jakkoli bych osobně začal asi tím nejdůležitějším, totiž převodem vlastnického práva) vcelku legitimně v souladu se systematickou občanského zákoníku. Zde se tedy traktují nejprve přivlastnění a nález, poté přírůstek, dále vydržení a nakonec též řečený převod vlastnického práva. Na konci každého pojednání přitom autor podává vždy též (v pravém slova smyslu) komparativní charakteristiku jednotlivých způsobů nabývání vlastnického práva, jak jsou upraveny v ABGB. To je obzvlášť užitečné u vědomí toho, že právě ABGB se stal zákonem, z něhož se při tvorbě NOZ opisovalo nejvíce.

To, co u diplomových prací chválím podstatně méně a v čem naopak předložená práce pochvalu zasluhuje, spočívá v nezvykle důsledném uchopení celé látky, které jde v konkrétním případě daleko nad rámec běžných znalostí i výborného studenta, jakož i v jejím neméně důsledném zpracování, které zase jde většinou do podrobností, které nezřídka unikají i zkušenému vystudovanému právníkovi. Tomu pak též koresponduje jednak skvělá práce s prameny, jež autor používá (jak z oblasti judikatury, tak z oblasti právní nauky) nepochybně v nadprůměrném rozsahu, a jednak související kvalitní citační technika (jíž lze vytknout pouze odkazy na zákonná ustanovení v poznámkovém aparátu a skutečnost, že ne vždy citace kolektivní práce přesně vypovídá o tom, který ze spoluautorů je citován). Konečně z formálního hlediska chválu podporuje též autorův velmi kultivovaný jazykový projev (který jen ojediněle kazí zbytečné překlepy zjevně opomenuté při závěrečné redakci práce).

To, co u diplomových prací (zejména v poslední době) nemám možnost chválit téměř nikdy a v čem předložená práce tak zasluhuje pochvalu dvojnásob, spočívá v přístupu ke zkoumané problematice. Autor se totiž neomezuje na její popis a interpretaci, ale současně ji též hodnotí, a to mnohdy i kriticky. Přitom se zase neomezuje na hodnocení převzaté od jiných autorů, nýbrž předkládá nezřídka i vlastní hodnocení nebo alespoň vlastní argumentaci pro ten či onen hodnotící závěr. (Za zvlášť trefné považuji v této souvislosti zejména odsouzení úpravy pravosti držby – str. 39.)

Je-li mým úkolem jako oponenta nejen chválit, ale i kritizovat, mám toho (nad rámec již řečeného) na obecné úrovni jen zanedbatelně, a to jak co do významu, tak co do kvantity připomínek, z nichž za zmínku stojí snad jen dvě. Za první, někdy by čtenář očekával patrně poněkud skromnější vyjádření (než například že je ABGB s autorem zajedno – str. 34 – nebo že autora nepodržel – str. 36); zjevně však jde jen o drobnou neobratnost při formulaci. Za druhé, ne vždy je autorovi dostupná příslušná odborná literatura (zejména z oblasti cenných papírů); zde však jde o nedostatek, který lze omluvit šíří materie, kterou bylo nutné zpracovat.

Pokud jde o jednotlivosti, je přirozené, že právě zmíněná šíře materie generuje nejednu připomínku či alespoň otázku. Ani zde však nejde o nic významného, *quod erit demonstrandum* jen na několika příkladech. Převzatá definice vlastnického práva (na str. 6) je v teorii občanského práva podle mého názoru krokem zpět. Sotva lze bez dalšího přijmout tvrzení (ze str. 7), že obsahem našeho vlastnictví je majetek nebo dokonce jmění. Je výpočet v § 991 občanského zákoníku skutečně taxativní (str. 39)? O mnohém (jak vyplývá i z obecné připomínky) je možné polemizovat v rámci (nejednou převzatých) názorů týkajících se cenných papírů (str. 51 a násl.), zejména, zda je cenný papír skutečně věc hmotná, zda jím může být skutečně jen vstupenka, zda je správně upraven okamžik nabytí cenného papíru a zda je vůbec únosná konstrukce cenného papíru a zaknihovaného cenného papíru. Od odvážného autora bych konečně čekal ještě výraznější kritiku konstrukce „převodu vlastnického práva na více osob“ (str. 58).

Významová podružnost právě uvedených připomínek mě vede k tomu, co obvykle nečiním, totiž k položení několika otázek do diskuse. Za prvé, jak je to s oním absolutním a relativním nabytím vlastnického práva (a to např. ve vztahu k nabytí od neoprávněné osoby)? Za druhé, zasluhuje skutečně tak jednoznačný odsudek úprava užití cizí věci na vlastním pozemku (str. 31)? Konečně za třetí, jak chápat při převodech zákonný pojem předání ve vztahu k tradičnímu pojmu odevzdání (správně popisovanému na str. 60), tj. k pojmu tradice?

Shora uvedené připomínky, včetně položených otázek jasně naznačují, o co v nich jde, a v žádném případě z nich nelze vyvozovat úsudek o celkovém hodnocení předložené práce. V té její autor jasně prokázal jak to, že si osvojil rozsáhlé vědecké poznatky o zpracovávané problematice (chce se lidovými slovy říci, že je svými vědomostmi již „někde jinde“ než drtivá většina ostatních studentů), tak i to, že získal nebývalou schopnost tyto poznatky na vysoké úrovni prezentovat. Předložil tedy práci, která se bezpochyby řadí k těm nejlepším diplomovým pracím zpracovávaným na naší fakultě a která tak nejen splňuje, ale i dalece překračuje požadavky, které lze na ni jako na diplomovou práci klást. Tuto práci proto doporučuji zcela jednoznačně, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 12. května 2018

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.